کەمپینی “ماچ تاوان نیە” وچەپی بۆرژوازی … حەمید تەقوایی

لەگەڵ ڕاگەیاندنی کەمپینی ماچ تاوان نیە لەلایەن مینا ئەحەدیەوە دوو دەستە لە دژی هاتونەتە مەیدان.دەستەی یەکەم لایەنگرانی حکومەت وەیان ئۆپۆزۆسیۆنی ئاینی حکومەتە.کە حزبوڵایی وموجاهیدین وهەتا دوی خوردادیەکان و هیترن گروپی دوهەمیش هەڵسوڕاوانێک کە خۆیان ناو دەنێن چەپ و کۆمۆنیست.گروپی یەکەم ئەرکەکەیان ئاشکرایە.ماچ یاساغە بەرهه□می کلتوری کەڕو هێناوی ئەوانە وکەمپینی ماچ تاوان نیە هەر ئەم کۆنەپەرستانەو حکومەتەکەیانی کردوەتە ئامانج وە بەدڵنیایی ئەوانیش بۆ بەرگری لە خۆیان بەئاگا هاتونەتەوە. بەڵام گروپی دوهەم” سنوربەندیان”هەیە لەگەڵ گروپی یەکەم وە هۆکار یان لە ڕاستیدا پاساوی تریان هەیە ئەوان دژی کەمپینی ماچ تاوان نیە راوەستاون چونکە خۆیان بەلایەنگری کرێکار دەزانن.چونکە لەو باوەڕەدان کە کرێکاران کێشەی گرنگ تریان هەی.باوەڕیان بەوەیە کە ماچ کارێکی شیک(لوکس)ە،لاوەکیە وە پەوەندی بەچینی کریکارەوە نیە.ئەگەنە ئەوەی بۆ کەمپین بۆ زیادکردنی کرێ بەڕێ ناخەن؟ زۆرێکێش لەو دۆستانە پێیان وایە کە لەبنەڕەتدا کەمپین بەڕێخستن کاری ڕێکخراوە گشتیەکانە نەک حزبەکان!هەندێکیش پێیان وایە کە ئەوە هەموی پیلانی وەزارەتی ئیتلاعاتە بۆ بەلاڕێدا بردنی ڕای گشتی و خەباتی چینی کرێکار.

لە پشت هەموو ئەم تیئۆری چینانەوە هەست وهاودڵیەکی قوڵ لەگەڵ کلتوری ڕۆژهەڵاتی وئیسلامی بەتایبەتی لە نیگایاندا سەبارەت بە پەیوەندی نیوان ژن و پیاو خۆی شاردۆتەوە.یەکێک بە پشت بەستن بە قورئان ویاسا وئەخلاقیاتی کەڕو هێناوی ئیسلامی ڕێپێنەدروای ماچ ڕادەگەیەنێت وە ئەوی تریش بەپشت بەستن بەچینی کرێکار کەمپین لە دژی بەتاوان بونی ماچکردن بە ڕێ پێنەدراو ناودەبات! وهەست و فەرمانیان وەکو یەکە، ڕێنوێنی□یەکان جیاوازە.

سەرەتا ئەبێت ئاڵا وەیان بەهانەی چینی کرێکار لە دەستی ئەم چەپە ڕۆژهەڵاتیە دەربهێنین.لە ڕوانگەی ئەم چەپەدا کرێکار چینێکی کۆمەڵایەتی نیە، بەڵکو دەستەیەکە.ڕیک هەر بەو شێوەیەی کە بۆرژوازی سەیری چینی کرێکار دەکات،ئەوانیش کرێکار وەک دەستەیەک دەبینن کەلانی زۆر مۆڵەتی هەیە کە لەبارەی فرۆشتنی هێزی کارەوە چەندوچون بکەن وە یان ناڕەزایەتی دەربڕن.کۆماری ئیسلامی ڕایگەیاندوە کە خەباتی سیاسی بۆ کرێکاران نایاساییە وە دۆستەکانمان کەمپین بۆ

هەندێک کێشەی"ناکرێکاری"، یەک هەڵوەستەک لە دوو پێچراوەدا.
ئەم هێنانەخوارەوەی چینی کرێکار بۆ دەستە(صنف.و)لە دوو ڕووەوە خۆی نیشان ئەدات:
١-لایەنی یەکەم ئەوەی کە کرێکاران تەنها لە کارگەو لە شوێنی بەرهەمهێناندا هەن و بەس. نە بەحیجاب وئاپارتایدی ڕەگەزی وچەوسانەوەی ژنان دەردومەینەتی دەکێشێت وە نە لە بەردەبارانکردن ویاسای تۆڵەسەندنەوە و نەلە بێ مافیە سیاسی وکۆمەڵایەتی ونە لە چەوسانەوەی سەر کەمینە سەر بە نەتەوەو ئاینە جیاوازەکانەوە وە نە لە بێ مافی منداڵان و نەلە تێکدانی ژینگە ونەلە دژی هەڵاواردنی دژی هاوڕەگەزخوازو و پەلکە زێڕینەکان وە نەلە بنەڕەتدا لەهیچ کێشەیەکدا کە پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە بەرهەمهێنان وچەوسانەوەو نەبێت.گوایە کوێرەوەری وبێبارمتەگرتنی کۆمەڵگە هیچ پەیوەندیەکی بە کرێکارەوە نیە. وادیارە کە کرێکار نە ژنەو نە منداڵەکانیان دەچنە قوتابخانەو نە هاوڕەگەزبازن وە نەوەک بەهایی و سونی وئەفغانستانی دەچەوسێتەوە وە نەلە بنەڕەتدا وەک هاوڵاتیەک لە دەرەوەی کارگە ئازار و کێشەی هەیە.لەم ڕوانینەدا کرێکار خاوەنی بون وشوناسی کۆمەڵایەتی نیە بەڵکو دەستەی بەرهەم هێنەرە،کۆیلەی کاری کرێگرتە کە ئەبێت لانی زۆر خەبات بکات لە پێناو زیاد بونی کرێ ومافی ڕیکخراو بون و کێشە پیشەیەکانی تریدا وبەس! باقی کیشەکانی تر یان لە بنەڕەتدا پیوەنیان بەوەوە نیە وەیان لاوەکی و لابەلان، بەڕادەی مەسەلە پیشەییەکان گرنگی نیە،وە ئەگەر لە کۆمەڵگەو لە بیروڕای گشتیدا خرایە ڕوو ئەوە بەدەنیایی پیلانگێڕیەک لە ئارادایە کە کێشە گرنگەکانی کرێکاران بخاتە ژێر کاریگەریەوە!
لەم دیدگایەدا کرێکار وەک هاوڵاتی،کرێکار وەک چینێکی کۆمەڵایەتی،کرێکار وەک داواکارێکی سیاسی بەگشتی ئامادە نیە.
بەهەمان ئەو تێگەشتن ولێکدانەوەی کە بۆرژوازی هەیەتی بۆ کرێکار.
بەتەنها لەم کەمپینی دژی قەدەغەکردنی ماچدا نیە کە ئەمە ئەم چەپە بۆرژوازیە لەبەرامبەر خۆماندا ئەبینین.لەگەڵ هەر ئەم جۆرە ڕێنیوێنیانە لەگەڵ کەمپینی دژی بەردەبارانکردنیش بون.نەیارەکانی کەمپینی ماچ تاوان نیەش هەر ئەوانەن کە کەمپینی ڕزگارکردنی سەکینە محەمەد ئاشتیانی لە بەردەبارانکردن،کەمپینەکی سەرکەوتو کە لە ئاستی نێونەتەوەیدا سەرکەوت وە بویە هۆی هەڵوشاندنەوەی سزای بەردەبارانکردنی سەکینە و بەهەڵوەشاندنەوەی بەکردوەی سەنگسار لە ئێراندا کۆتاییهات.
دیسان هەمان ڕێنوێنی نادروستیان کرد.هەر ئەوانەی کەلە ساڵی ٧٩ ناڕەزایەتی جەماوەری دژی حیجابیان بە ناڕەزایەتی ژنانی باکوری شارەکان ناودەبرد وە لەساڵی ٢٠١٨ جوڵانەوەی کچانی شەقامیان بە

کاری کرێکاران نەدەزانی.لە ٨مارسەکانیشدا لە کرێی یەکسان
بەرامبەر کاری یەکسان زیاتر نەدەڕۆشتن. ئەمە هەر ئەو چەپەیە کە
لەگەڵ بزوتنەوەی ئیکس موسلیم،کەبوەتە جوڵانەوەیەکی جیهانی و
لەلایەن ئاتەئیستەکان وهەڵگەڕاوەکان لە ئیسلام لە زۆرێک لە وڵاتانی
لە ئیسلام گیراودا بەگەرمی پێشوازی لێکراوە،ناکۆکەو ل□ بەرامبەریدا
دەوستێتەوە.دواین شاکاری ئەم چەپە بۆرژوازیە دژایەتیەتی لەگەڵ
کەمپینی دژی کرۆنا و چالاکی ستادی ڕوبەڕو بونەوەی کرۆنا، بەو
پاساوە بریقەدارەی گوایە کە دامەزراوەیەکی خێرخوازیە.کۆماری
ئیسلامی خۆی هۆکاری سەرەکی کرۆنا بوە وکرۆنای کردوەتە کێشەیەکی
سیاسی-ئاسایشی بەڵام چەپی ڕۆژهەڵاتی نەک تەنها هەڵناسێت بە
وەستانەوە بەڵکو لەم ڕوەوە خەباتیش بە ناسیاسی و خیرکردن
ناودەبات. کاتێک ئەرک و هەستەکانتان لە ڕۆژهەڵاتی بون ئیسلامی بون
گیرابێت لە سیاسەتیشدا بتانەوێت یان نا ئەبنە هاومەبەست لەگەڵ
حکومەتی ئیسلامیدا.

٢-تایبەت مەندی دوهەم دیدگایەکە کە چینی کرێکار دەهێنیتە خوارەوە
بۆ پیشە و دەورو جێگای چینی کرێکار وەک ڕزگارکەری هەموو
کۆمەڵگ□ نابینێت.کرێکار نەک تەنها خۆی وەک چینێکی کۆمەڵایەتی لە
ژێر هەمووجۆرەکانی هەڵاواردن وبێ مافی ونەهامەتیدا دەچەوسێتەوە
بەڵکو ناتوانێت لەو نەهامەتیانە ڕزگاری بێت مەگەر ئەوەی کە هەموو
کۆمەڵگە ڕزگار بکات.ئەم حوکمە بنەڕەتیە لەسەر ئەوڕاستیە بنیات
نراوە کەلە سەردەمی ئێمەدا سەرچاوەی هەموونەهامەتی وهەڵاواردنە
ئابوری وسیاسی و حقوقی ومیللی ونەتەوەیی وئاینی وڕەگەزی وهیتر
وهیترەکان نیزامی سەرمایەداریە وبۆ ڕزگاری هەموو کۆمەڵگە ئەبێت
نیزامی کۆیلایەتی کرێ گرتە ڕێشەکێش بکەیت.ئەم ڕاستیە لەمانیق□ستی
کۆمۆنیستدا ڕاگەین□راوە و ئەمڕۆ ڕاستی ئەم حوکمە لە دروشم
وقسەوباسە گشتیەکانی نەوەدونۆ لەسەدەکاندا ل□ بەرامبەر
لەسەدایەکەکاندا زیاتر لەهەر کاتێکی تر خۆی نیشانداوە.

پێویستی و خواستی حزبی چینی کرێکار ڕێک لێرەوە سەرچاوە
دەگرێت.حزبی کۆمۆنیست ڕێکخراوێکە کە چینی کرێکار بۆ ڕزگارکردنی
کۆمەڵگە ئامادە دەکات.حزب لە کۆمەڵگەدا نوێنەرو بڵندگۆی چینی
کرێکارە.خەبات بۆ زیادبونی کرێ و مافی ڕێکخراوبون و خواستە کانی
تری چینی کرێکار ئەرکی بەردەوام وبنچینەیی هەر حزبێکی کۆمۆنیستە
بەڵام مانەوە لەچوارچێوەی ئەم خەباتەدا ناتوانێت چەوسانەوەو کارێ
بەکری ت توڕهەڵدات. بۆ گەیشتن بەو ئامانجە ئەبێت چینی کرێکار پێ
بنێتە مەیدانی سیاسەتەوە،ئەبێت کۆمەڵگە لەدژی جینی دەسەڵاتدار
ئامادەبکات وبیهێنێتە مەیدان وە ڕێک هەر بەو هۆیەوەیە کە پیویستی
بە حزبە کەلە خەباتتدا نەک تەنها لەدژی چەوسانەوە بەڵکو لە دژی

نەبونی دڵنیایی ئابوری و لەدژی هەژاری و دەستەنگی گشتی،وە دژی ئاین و بێ مافی ژنان و ئاپارتایدی ڕەگەزی وحیجاب و دواکەوتوی فەرهەنگی وهەر هەڵاواردن و نایەکسانیەکی تر پیشەنگ و لەڕیزی پێشەوە بێت.نەوەدونۆ لەسەدەکان دەتوانن وئەبێت لە ژێر ئاڵای ڕەخنەی چینایەتی چینی کرێکار لە دژی هەموو نەهامەتی و هەڵاواردنێک یەکگرتو ڕێکخراوبن وە دژی دەسەڵاتدارێتی لەسەدا یەکەکان بێنە مەیدان.چەپی بۆرژوازی ل□ بنەڕەتدا ئەمە تێناگات چونکە کرێکاری لە کۆمەڵگەو لەسیاسەتدا خستوەتە لاوە.ئەگەر لە لایەنی یەکەمەوە چەپی بۆرژوازی هێڵ بۆ کرێکار دادەنێ لە کۆمەڵگەدا. لێرەدا هێڵ لە سیاسەت ئەدات.وە ئەم دوانە بەتەواوەتی پەوەندیان بەیەکەوەیە.کاتێک دەڵێن قەدەغەکردنی ماچ وەیان سزا و تۆڵەی بەردەبارانکردن وە یان وەستانەوە لە بەرامبەر کرۆنا وە یان خەبات لە دژی حیجاب پەیوەندی بە کرێکارەوە نیە لە ڕاستیدا ڕایدەگەیەنێت کە سیاسەت پەیوەندی بەکرێکارەوە نیە.ئەم چەپە لەباشترین دۆخدا سەر لە سەندیکالیسم وئانارکۆ پاسیفیسمەوە دەر ئەهێنێت وە ئەمە لە کۆمەڵگەیەکی وەک ئێراندا کە تەنانەت گۆرانی وتنی ژنان و سەماکردن وشاد بون سیاسیە لەکردەوەدا واتای بەهێزکردنی کۆماری ئیسلامیە.

کرێکاران وجەماوەری خەڵک لە شەقامدا بە دروشمی بەهێزو هەمەلایەنە لە ناویاندا”ژیان وکەرامەت مافی سەلمێنراومانە”وەڵامی دەستبەجێ ئەم چەپە بۆرژوازیەیان داوەتەوە.قەدەغەیی ماچ،وەکو قەدەغەکردنی خۆشی و قەدەغەیی ئاواز و قەدەغەی پەیوەندی ئازادانەی نێوان ژن وپیاو بەڵگەی ئاشکرای پێشێلکردنی کەرامەتی ئینسانەکانە.چەپێک کە لە خەباتی کرێکاریدا هێڵ دەهێنێت بەسەر بەرگریکردن لە کەرامەتی ئینسانیدا ،ناشتوانێت بەرگری لە کەرامەتی ئەو بکات.

٢٠٢٠\٥\٢٨

وەرگێڕانی:کاوە عومەر